Екологична образователна програма

Разработена като част от проект „От Желязна завеса до Зелен пояс: възстановяване на екологичните мрежи в Югоизточна България" и проект „Заедно за природата"

ШВЕЙЦАРСКО-БЪЛГАРСКА
Програма за сътрудничество

Екоприключенци!

Екологична образователна програма
за учители и ученици

— Ноември —

Тема на месеца:
Лешоядите –

властелините на стария свят

Тема на месеца

Здравейте, учители!

Неслучайно са наричали ноември месец „листопад". Това е времето на шарените дървета, есенния вятър и купищата паднали листа по земята. Този месец ще се запознаем с едни удивителни животни - **„Лешоядите - властелините на стария свят".** Ще разгледаме четирите вида лешояди, които се срещат в Европа и у нас (без един).

Този месец сме планирали следните занимания:

- **В класната стая** - информативна презентация, интересни видеа, дискусия и две занимателни игри в клас.
- **На двора** – засаждане на есенни луковици
- **У дома** - занимателна игра с азбука на животните.
- **Празници и поводи**
  - **01.11** - Ден на народните будители

В класната стая

Презентация

30 минути / за целия клас / проектор и екран

Лешоядите – властелините на небето. Те са едни от най-големите, като размах на крилете, летящи птици на планетата. По-големи са единствено странстващият албатрос и къдроглавият пеликан. Големите криле са средството лешоядите да летят пестейки енергия.

В презентацията не е споменато, но вероятно ще възникне въпросът „Защо лешоядите не се разболяват, когато изяждат животни, умрели от болест?"

Начините лешоядите да се справят са два – лешоядите „убиват" бактериите с изключително силна стомашна киселина, а вирусите преборват, като всички останали животни, включително хората – вдигат температура. Но за разлика от хората, при които температура над 40 градуса е опасна и дори фатална, лешоядите естествено поддържат температура на телата си от 42-43 градуса, а когато се хранят могат да повишат телесната си температура

до 45 градуса – и така дори най-тежките вируси нямат шанс да оцелее.

Пуснете презентацията и разказвайте слайд по слайд увлекателно на децата.

Дискусия

15 минути / за целия клас

След презентацията имате **въпроси за дискусия, по които да поговорите с децата**.
Обсъждайте свободно въпросите, като споделяте и вие. Нека учениците да разказват, като се изслушват и не се прекъсват. Това са лични спомени и преживявания, затова не допускайте подигравка с историята на някое дете или насмешки над разсъжденията му.
С учебна програма „Екоприключенци" цяла година ще се учим как да уважаваме и да се грижим за природата. Как ще го правим, ако на първо място не можем да показваме уважение към себе си и околните?

Постери

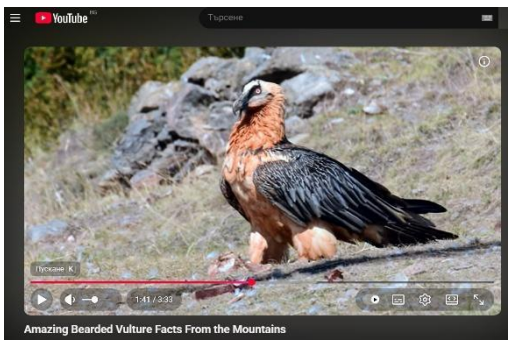
5 минути / за целия клас / принтер, дъвка за стена или хартиено тиксо

С идването на новия месец можете да **свалите постерите от октомври**, за да освободите място за новите. Разбира се, ако децата имат интерес и имате и място, можете да поставите **новите до старите, за да оформите визуална пътека на програмата** и темите в нея.
Този месец имате постери за 4-те вида лешояди срещащи се в Европа.

Видеа

10 минути / за целия клас / проектор и екран

След като разгледате презентацията и обсъдите темата с въпросите за дискусия, **гледайте тематичните видеа**, като включите звука:

- **Врана използва сламка за да измъкне ларва**
  https://www.youtube.com/watch?v=1jRtNxqCrxU

- **Египетски лешояд чупи щраусово яйце**
  https://www.youtube.com/watch?v=5AAftQIro7Y
- **Накратко за лешоядите** (с БГ аудио)
https://www.youtube.com/watch?v=0to2odZKH4k
- **Време за обяд – българско видео за лешоядите**
https://www.youtube.com/watch?v=cHNvyFsk_C4
- **Белоглави лешояди**
  https://www.youtube.com/watch?v=Gt5itallZS4
- **За брадатия лешояд**
https://www.youtube.com/watch?v=HEpJZ5B9kjg

Игри в клас

Класната стая е чудесно място за игри! За темата този месец сме приготвили две увлекателни занимания. Можете да ги проведете, когато ви е удобно и след като децата са усвоили определени знания по темата.

Агенция „Лукс”

60 минути / за екипи от класа / листа А4, бял флипчарт лист, флумастери, цветни моливи, маркери

Когато си избираме ново жилище най-често се обръщаме към агенция за недвижими имоти или проучваме обяви в интернет. Търсим това, което най-много ни харесва - има всички необходими стаи, просторно е, да е красиво, да има хубава гледка. При животните е същото - те също си имат своите предпочитания за дом. За тях е важно да има изобилие от храната им в близост, да е чисто, да няма много хора наоколо, да е спокойно, да има добри условия за сън, почивка и отглеждане на малки. Някои животни обаче се приспособяват много добре към присъствието на хора и дори рядко се срещат извън населени места. Такива примери от птиците са белият щъркел, някои врабчета и лястовички. Хммм, май не е лесно да си агенция за недвижими имоти за животни! Всъщност, хайде да проверим!

В тази игра **всеки екип ще е част от агенция „Лукс” и ще отговаря за различни местообитания**. Целта на играта е да направите рекламен плакат на най-неустоимата оферта за продажба на дом за вашия клиент, който ще е животно. Трябва да помислите за всичко, от което животното се нуждае, за да поиска да живее в жилището или на мястото, което му рекламирате. Помислете добре за всички аспекти от живота на вида - храна, почивка, сън (включително зимен, ако има), отглеждане на малки, игра, опасности. Не

забравяйте и да измислите име на вашето луксозно жилище.

Като начало, **разделете децата на няколко екипа** (4, 5 или 6 екипа в зависимост от броя деца в клас - по пет деца в екип е идеален брой). Оформете работно пространство за всеки един екип (два чина един срещу друг, като обща голяма маса, например). При разпределението на екипите се намесете, като го направите вие - смесете деца с разнообразни възможности и от различен пол. След това на всички екипи **раздайте един бял флипчарт лист, няколко бели А4, флумастери, цветни моливи, маркери**

Насоки за играта:

- *Целта на играта е всеки екип да направи рекламна оферта за дом за вид животно от някое от 6-те местообитания на постерите за класната стая. Всичко в офертата трябва да е съобразено с животното - с начина, по който живее и нещата, които обича и прави. Офертата трябва да изглежда като атрактивен рекламен постер с текст, картинки, послания, предложения.*
- *Пуснете 15 минути таймер, в които всеки екип да измисли на бели листа съдържанието на рекламната оферта, текстовете, картинките и цялостния дизайн. Тук трябва да си разпределите ролите - кой какво ще прави по задачата.*
- *След това пуснете още 20 минути таймер, в които трябва екипите да изработят рекламната си оферта за луксозен дом. Нека не забравят да измислят и име на рекламирания дом.*
- *Накрая всеки екип ще има по 3 минути, за да представи своя рекламен постер на останалите.*
- *Не забравяйте да поздравите децата за активността, творчеството и идеите!*

Успех!

Животни от естествени материали

60 минути / за целия клас + работа в екипи / горещо лепило (силиконов пистолет) / боички / очички / цветни листи за малки елементи

Природните материали винаги са били част от изкуството. Екологични и огъващи се под детското въображение, всеки жълъд може да се превърне в сова, мишле или глава на елен.

Есента ни предоставя наготово всички тези материали – шишарки – малки и големи, кестени, жълъди със своите

разнообразни шапки, орехи, лешници и всякакви клонки.

Може да разделите децата на групи и задачата им да бъде да създадат сцена от наскоро взето произведение по литература, или световно известно такова. Може да се построят етапи от живота на някой любим герой (например Сиводрешко и Бързобежко или някоя басня). Или зимна приказка с инсталацията от животинки изработени от вашия клас да бъде поставена като украса във фоайето на училището. Бъдете креативни, намислете си с децата план и вдъхнете живот на шишарките и жълъдите!

Успех!

На двора и наблизо

Ноември предоставя своите слънчеви дни за дейности на открито.

Да засадим есенни луковици цветя

30 минути / целият клас / луковици за есенно засаждане

Есента е времето за засаждане на луковични цветя, които ще цъфнат на пролет.
Освен че ще ни научат на търпение и ще ни радват с прекрасни цветове, пролетните цветя са жизненоважни за насекомите, които през началото на пролетта, често не намират достатъчно храна в градски условия.
Та освен красота на пролет, ще допринесем и за допълнително хапване на много полезни насекоми!

Може да обсъдите къде в двора на училището е подходящо за създаване на такава цветна леха, и тя да бъде добре обозначена, за да не стъпква там. Може да

поставите шеговита табела „Ресторант за насекоми“ предстоящо отваряне март-април, когато и тези есенни луковици ще разцъфтят. А самите луковици може да помолите родителите да купят, така ще бъдат разнообразни.

Засаждането на растения, досега на почвата ни кара да сме щастливи и отговорни за природата и всички същества в нея. А това, че децата търпеливо трябва да почакат няколко месеца за да видят резултата от тази инициатива им показва как природата, а и хубавите неща, имат нужда от време.

У дома

Всеки месец в програмата ще ви изпращаме **материали, които да споделите с родителите на децата**, за да може темата, която ги вълнува в клас, да се появи и у дома. Този месец сме приготвили една весела семейна игра.

Ето **съобщение за родителите**:

Здравейте, скъпи родители,

С учебната програма на БДЗП този месец запознахме с лешоядите в Европа.

Вкъщи може да играете на игра за животните и заедно да направите цялата азбука.

Животинска азбука

Вземете един бял лист хартия и го разделете на 28 квадратчета (4x7). В средата на всяко квадратче изпишете в последователност буква от азбуката ни, като пропуснете **ь** *(ер малък) и* ***й*** *(и кратко). Започва най-малкият екоприключенец, като казва животно с буквата А. Следващият по часовниковата стрелка трябва да измисли с буквата Б и така, докато не минете през цялата азбука. Помагайте си, давайте подсказки при нужда и, разбира се, когато ситуацията налага, питайте и Гугъл :) За буквата* **ъ** *измислете животно, което я съдържа в името си.*

Весел ноември!

Празници и поводи

Ноември е по-скромен откъм празници, но това не означава да не отпразнуваме Деня на будителите с интересно предизвикателство за децата - **да открият кои са животните, които са най-ранобудни** и пробуждат останалите в гората, в джунглата, в саваната, на полето или пък в студените арктически територии.

- **01.11** - Ден на народните будители
  https://bg.wikipedia.org/wiki/Ден_на_народните_будители

  Можете да изработите постер за клас или за фоайето на училището, за да стигнат тези интересни животни до повече деца.

— Весел ноември, екоприключенци! —

За въпроси, коментари и впечатления за програмата, пишете ни на ***ekopriateli@bspb.org***